Jaarverslag VVDB-werking in 2023

Inspiratiedag te Merelbeke in oktober

1. VVDB zorgde voor een groeiend lerend netwerk van bewonersgroepen

1.1 Een hechter netwerk met meer ledengroepen en contacten met andere burgergroepen of initiatieven op het platteland

→ **Vier burgergroepen** werden op de algemene vergadering in 2023 verwelkomd als nieuw lid nl. Dorpsraad Ginderbuiten (Mol), Dorpsraad Sint-Lievens-Esse (Herzele), Kumtichcomité (Tienen) en Leefbaar Drongen (Gent).

→ **Eind 2023 bestond het lerend netwerk van actieve bewonersgroepen in Vlaamse dorpen uit 76 ledengroepen.**

→ **7 burgergroepen** willen op de algemene vergadering in 2024 officieel lid worden.

→ Er was communicatie met of een bezoek aan **niet-ledengroepen** waaronder de dorpsraden van Assenede, Herzele en Hoogstraten, en de Dorpsteams in Mol. Verder ontmoette VVDB nieuwe burgergroepen uit o.a. Ranst, Ravels en Wortel op de inspiratieavonden te Gent en Vorselaar.

→ Op de website werd de **Vlaamse kaart** met alle ledengroepen en hun contactgegevens alsook de thema's waarrond zij veel expertise verworven hebben, geactualiseerd.

→ Diverse bestaande zowel als opstartende bewonersgroepen kregen **coaching op maat**.

→ Een eerste samenkomst van een **nieuw lerend netwerk** met projectmatige initiatieven die de leefbaarheid van dorpen verhogen, ging door in juni 2023. Voornl. **buurthuizen en dorpspunten** waren daarbij aanwezig en leerden elkaar kennen. Ook de reeds lang bestaande werking met straatambassadeurs te Oostkamp stond er op de agenda.

→ In 2022 werd een kleine **publicatie** opgestart waarin **werkende participatiemethodieken** worden gepromoot. De brochure werd eind 2023 online gepubliceerd. VVDB werkt hier nog aan verder.

Dit lukte niet of minder goed:

→ Het **'doorgeefboekje'** dat eind 2022 werd opgestart om de ledengroepen tot meer onderlinge uitwisseling te stimuleren via het doorgeven van aanstekelijke ideeën en methodieken, werd geen succes. VVDB beraadt zich over een andere aanpak.

→ De **Forumpagina** die enkele jaren geleden op de website werd gelanceerd, lukt niet. Zien de ledengroepen hier geen middel in om sneller specifieke ervaringen te delen en vragen te stellen?

→ Er is weinig interesse voor **LETSEN**. Dit wordt te zeer aanzien als iets wat (nog) meer werk oplevert dan als iets wat de dorpelingen via hun talenten dichter bij elkaar kan brengen.

1.2 Een sterker lerend netwerk van bewonersgroepen

Door gerichte **vorming** aan te bieden, versterkte VVDB ook in 2023 de capaciteiten van de deelnemende bewonersgroepen. De verslaggeving van alle vormingen staat gebundeld op deze pagina van de VVDB-website.
Het aanbod was zowel digitaal als fysiek.

Speeddates op de Inspiratiedag te Merelbeke

Digitale vormingen

→ In voorbereiding op het belangrijk verkiezingsjaar 2024 organiseerde VVDB **drie webinars**:

- 28/02 *Hoe schrijf ik een memorandum?* alsook *De organisatie van lokale verkiezingsdebatten.* Met o.a. input van Bert Meulemans (*Landelijke Gilden*).
- 28/09 *Het VVDB-memorandum n.a.v. de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen* alsook *Hoe schrijft een burgergroep best een ambitienota*. Met o.a. input van Gide Van Cappel (*De Wakkere Burger*).
- 04/12 *De aanmaak van een visienota of memorandum voor het dorp door burgergroepen* n.a.v de lokale verkiezingen. Hiervoor maakte VVDB een sjabloon-document aan. Met o.a. input van Stephaan Schelfaut (*Dorpsraad/VZW Sinaai Leeft*).

→ Verder en nog steeds in voorbereiding van het verkiezingsjaar schreef VVDB een eigen ambitienota, de sjabloon-ambitienota voor burgergroepen alsook een 'inspiratienota verkiezingen'. Bekijk alles op de VVDB-website: webinars en de drie vernoemde documenten.

SAMEN werken aan een duurzame toekomst voor de Vlaamse dorpen.
Memorandum van de Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen n.a.v. verkiezingen 2024

→ In het **vormingsluik** na de Algemene Vergadering op 06/05 kwamen deze onderwerpen aan bod:

- Via **LETSEN** werken aan meer verbinding in je dorp met Wouter Van Dyck (LETS-Vlaanderen).
- **Een 'andere cultuur'** bij lokale besturen met meer openheid en vertrouwen naar burgergroepen toe en meer samenwerking ermee. Met een filmpje van Ryan Palmen, burgemeester Horst aan de Maas in Nederland, en inbreng van geëngageerd burger Ilse Vanachter uit Overijse.

→ Op 19/06 ging de **webinar** *Kan het LETS-systeem Vlaamse dorpen versterken?* door met Roswitha Gerbosch en Wesley Dooms (*LETS-Vlaanderen*).

→ Tot slot was er een digitaal **vragenuurtje** voor ledengroepen rond ICT-zaken.

B. Live-vormingen

→ Tijdens een fysieke **inspiratieavond** op 09/11 te Gent i.s.m. Provincie Oost-Vlaanderen kwamen deze thema's aan bod: *Trek het landschap je dorp in* met Joke Batsleer (*Provincie Oost-Vlaanderen*) alsook *Kerk in het midden* met Bert Van der Veken (*Provincie Oost-Vlaanderen*) en Sandrine DeWilde (*Avansa regio Gent*).

→ Tijdens een fysieke **inspiratieavond** *Veerkracht in je dorp dankzij de tandem burgerkracht - lokaal bestuur* op 21/11 te Vorselaar i.s.m. Provincie Antwerpen getuigden deze burgergroepen omtrent wat ze via het traject *Veerkrachtige Dorpen* in hun thuisplek bereikten: *Veerkrachtig Ranst* alsook *Ranst Boomt*, *Veerkrachtig Weelde-Statie* en *Veerkrachtig Koningshooikt*.

Inspiratieavond te Gent i.s.m. Prov. O-Vl.

Inspiratieavond te Vorselaar i.s.m. Prov. A'pen

→ Op de fysieke Vlaamse Inspiratiedag van 21/10 te Merelbeke stonden deze items geagendeerd:

- *Meer burgerkracht bij vervoersinitiatieven in dorpen* door de sprekers Matthias Vermael, coordinator *Netwerk Duurzame Mobiliteit* en Jeffrey Matthijs, directeur van *Autodelen.net*.
- 6 speeddates rond vervoer in dorpen: *Op Wielekes* te Flora, liftsysteem *Duim Omhoog* en stand van zaken *Decreet Basisbereikbaarheid*, LETSEN om ergens te geraken, autodelen met *Cozywheels*, vervoer via vrijwilligers en de 'wensbus' in het dorp America (Nederland).
- De uitreiking van de *GoeBezig*-prijzen-2023 (zie verder).
- De viering van het 10-jarig bestaan van VVDB.

Inspiratiedag te Merelbeke 21/10

1.3 Nog meer inspiratie voor burgergroepen, lokale besturen en concullega's via 2 nieuwe dossiers, een publicatie en de actualisatie van 2 recente dossiers

→ De nieuwe *Inspiratienota in aanloop naar de Gemeenteraadsverkiezingen* focust op de inzet van burgerkracht als hefboom voor meer invloed op het toekomstig lokaal beleid. Het schrijven van een ambitienota of memorandum en het organiseren van een verkiezingsdebat zijn daarin de belangrijkste thema's.

→ De nieuwe inspiratienota *Bewonersplatform 2.0 – Boost de werking van je Dorpsraad* bevat een stappenplan en tips om een uitdovende werking (bv. na corona) door een heropstart te leiden en vrijwilligers te behouden of weer te activeren. De nota is ook bruikbaar als leidraad om een nieuwe werking op te starten.

→ Twee inspiratienota's kregen een kleine update: de nota van 2022 rond de invoering van het *Decreet Basisbereikbaarheid* en rond *openbaar vervoer op maat op het platteland* en de nota van 2023 rond gemeentelijke fusies en het aanwenden van burgerkracht bij schaalvergroting.

→ De publicatie *Succesvolle methodieken rond participatie en burgerinitiatieven* lijst diverse methodieken op naargelang de trappen van de participatieladder.

Alle vernoemde documenten staan op deze pagina van de website.
Lees en herlees deze documenten en ga er volop mee aan de slag!
Houd VVDB op de hoogte van wat jullie – succesvol of met uitdagingen – ondernemen.
Dan kunnen wij ook jullie goede praktijken opnemen of er zelfs een inspiratienota rond opmaken!

1.4 Opvangen en doorgeven van bottom up-signalen aan de Vlaamse Overheid (zie ook verder)

VVDB geeft elk jaar de opgevangen signalen van bewonersgroepen door aan Vlaanderen (en ook aan de provincies en partnerorganisaties). Tegelijkertijd biedt VVDB burgergroepen, lokale en hogere overheden en partnerorganisaties inspiratie aan rond specifieke thema's die sterk in dorpen leven.

2. VVDB zocht contact met lokale besturen en organiseerde een digitale vorming

→ Op 26/10 besprak Professor en Burgemeester van Vorselaar Lieven Janssens tijdens een **digitaal vormingsmoment** voor lokale besturen deze drie thema's:

- bestuurskracht versus schaal van een gemeente;
- vertrouwen van de burger in de overheid;
- profiel van lokale besturen anno 2030-2040.

Lees het verslag van deze vorming op de website en bekijk de presentatie.

→ VVDB was betrokken bij de organisatie van de **inspiratienamiddag** rond burgerparticipatie voor lokale besturen. Deze ging door op 16/11 i.s.m. Provincie West-Vlaanderen te Aartrijke.

→ De **lijst van contactgegevens omtrent het participatief beleid van Vlaamse gemeenten** wordt continu geactualiseerd. VVDB houdt bij wie in welke Vlaamse gemeente op de participatiestoel zit en zoekt of onderhoudt ook contact met deze personen. VVDB verenigt hen ook in een lerend netwerk.

→ Vijf lokale besturen gingen een partnerschap met VVDB aan in 2023: Assenede, Deinze, Herzele, Hoogstraten en Mol. In ruil kregen ze daarvoor begeleiding of documentatie op maat.

3. VVDB zorgde voor een groeiend lerend netwerk van contact- en participatieambtenaren

In 2023 kwamen op 2 bijeenkomsten van het lerend netwerk voor ambtenaren – waarvan een online doorging op 27/06 en een fysiek op 08/12 te Ninove – o.a. deze onderwerpen aan bod:

→ Projecten van burgers of in een samenwerking tussen lokaal bestuur en burgers.
→ Hoe inspraak van burgers/burgergroepen organiseren in aanloop naar de verkiezingen in 2024?
→ Input van burgers bij de opmaak van de Omgevingsanalyse en het nieuwe meerjarenplan.
→ Hoe als ambtenaar je lokaal bestuur overtuigen tot participatie?
→ Introductie van het begrip 'tussenheid' (i.p.v. overheid).

4. VVDB was als beleidsmedewerker of bestuurslid aanwezig op initiatieven van concullega's

Dit gebeurde onder meer op:

→ 08/03 alsook 31/05 via de deelname aan de *Stakeholdersgroep Geïntegreerde Plattelandsontwikkeling* van Provincie West-Vlaanderen.
→ 08/05 op de inspiratiedag Veerkrachtige Dorpen in Mol.
→ 09/05 op de studiedag Plus-plekken in Heusden-Zolder.
→ 23/11 op het Dorpenteam van Provincie West-Vlaanderen te Tillegem.

5. VVDB betrok de Vlaamse dorpsbewoners en ledengroepen bij de LEADER-werking 2023-2027

Hiertoe werden deze stappen gezet:

→ Algemeen informeren over de nieuwe LEADER-periode via nieuwsbrieven en gerichte mails.
→ LEADER-calls werden altijd opgenomen in de nieuwsbrieven.
→ IJveren dat bestuursleden van burgergroepen meeschrijven aan de LOS (Lokale ontwikkelingsStrategie) van hun LEADER-gebied.
→ IJveren dat bestuursleden van burgergroepen in de LAG (Lokale ActieGroep) zetelen van hun LEADER-gebied. Resultaat: 8 bestuurders met kennis van zaken zitten vanuit 8 ledengroepen en tevens voor VVDB in de LAG's.
→ Organisatie van een aparte webinar op 14/09 voor de bestuursleden van ledengroepen die als burger in de LAG's zetelen. Doel: hen informeren en coachen.

VVDB nam ook als partner deel aan de projectgroep van 2 LEADER-projecten nl. *Boost je dorpszaal* van *Landelijke Gilden* en *Meetjeslandse straatambassadeurs* van *Plattelandscentrum Meetjesland*.

6. VVDB signaleerde knelpunten en opportuniteiten aan de Vlaamse Landmaatschappij die daaruit conclusies trok in het kader van het Vlaamse dorpenbeleid. VVDB zette zich daarnaast ook in voor Vlaamse initiatieven rond dorpen.

→ Opvangen en doorgeven van **bottom up-signalen** uit 2023 aan de Vlaamse Overheid gebeurde zowel op 4 digitale uitwisselingsmomenten met de *Vlaamse Landmaatschappij* als via een samenvattend rapport rond 14 thema's die sterk leven in dorpen, waaronder participatiemogelijkheden, mobiliteit en verkeersveiligheid, zaken rond het (soms ontbrekend) dorpshuis, signalen rond herbestemming van een kerk, openbare ruimte en open ruimte, tekort aan subsidies, dienstverlening van banken, vrijwilligerszaken en zorg voor ouderen.

→ De medewerking aan **Vlaamse initiatieven** rond dorpen ging via:

- Verspreiding van informatie over het Vlaams dorpenbeleid e.a. plattelandsverbonden zaken via de nieuwsbrieven.
- Deelname aan de Vlaamse *Focusgroep Dorpsruimte.*

→ Deelname op 13/11 aan de **VLM-jury** bij de oproep *Volkstuinen* na doorlezen van de dossiers.

7. VVDB participeerde ook aan netwerken van Europese plattelandsontwikkeling

→ In 2023 ging de *European Rural Community Alliance* (ERCA) – waar ook VVDB in zetelt – aan de slag met eerder opgevangen **signalen/uitdagingen op het platteland** waaronder de bevolkingsdaling, armoede en uitsluiting (vooral bij jeugd, vrouwen en senioren), migratie, klimaat, voorzieningen en infrastructuur en democratisch verval. ERCA stelt dat het belangrijk is om de burger nauw bij initiatieven rond deze uitdagingen te betrekken, en wenst ook de overheden hiertoe te dynamiseren. VVDB werkt hier als lid van ERCA aan mee.

→ ERCA startte eind 2023 een **bevraging** die in 2024 zal leiden tot een verbetering van de communicatie en vlottere doorstroming van de informatie tussen de 14 deelnemende landen.

→ Vanuit de Europese plattelandsontwikkeling komt ook het concept '**verbonden dorpen**' dat dorpen leefbaarder en duurzamer wil maken. VVDB promoot dit vanaf eind 2023 samen met VLM.

→ Het *Samenwerkingsverband Burgerkracht Europa* (SBE) boog zich in 2023 over het thema samenwerken met nieuwkomers via het Internationaal Symposium *Nieuwkomers bedreiging of kansen voor het platteland?* dat doorging op 07/06 in Nijmegen. VVDB bereidde dit als lid van SBE mee voor en volgt alles op.

8. VVDB verzorgde de informatiekanalen

→ De website werd continu bijgewerkt en geactualiseerd.

→ De Facebookpagina werd onderhouden. *Volgt u deze pagina al?*

→ Tal van gerichte mails werden verstuurd.

→ 14 *Mailchimp*-nieuwsbrieven gingen de deur uit naar ongeveer 1320 adressen. Het leesbereik lag gemiddeld op 35 %. Heel wat informatie, inspiratie en goede praktijken werden zo verspreid.

9. VVDB zette rolmodellen in de kijker via de *GoeBezig*-wedstrijd

De *GoeBezig*-prijs beloont burgergroepen en lokale besturen die het goede voorbeeld tonen wat participatieve processen in dorpen betreft.

In 2023 draaide de wedstrijd rond het thema **'Ontharden van de gemeenschap, naar een warmer samenleven'**. Daarbij lag de focus op inclusief samenwerken met alle lagen van de bevolking (qua leeftijd, verenigingsgebonden, ondernemingsgezind, …).

Bekijk ook de persartikelen op de VVDB-website.

De laureaten van de GoeBezig-prijs 2023:

Dorpspunt Zandvoorde (Zonnebeke)

En Let's Tok (Hasselt).

DANK aan al wie op haar of zijn eigenste manier een steen of steentje bijdroeg aan de VVDB-werking in 2023. Mede dankzij veel vrijwillige inzet kende de vzw terug een mooie groei.

Terugblikkend op de 10 jaren vzw-werking ziet VVDB in Vlaamse dorpen steeds meer veerkracht opduiken, is er in heel Vlaanderen steeds meer netwerking tussen bewonersgroepen onderling, tussen bewonersgroepen met hun lokale besturen en vanuit VVDB met concullega's.

CONTACTGEGEVENS

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw
Ondernemingsnr. 0525.949.044 – RPR Gent
Maatschappelijke zetel: Heldergemstraat 106, 9450 Heldergem
Correspondentieadres: Stroomstraat 1, 9968 Oosteeklo
T +32 473 24 40 71
E info@dorpsbelangen.be
W www.dorpsbelangen.be
Volg ons op Facebook
Schrijf je in op onze nieuwsbrief

Met de gewaardeerde steun van

Nog 3 sfeerfoto's van de inspiratiedag te Merelbeke op 21 oktober, met viering van 10 jaar VVDB.